

17. számú részleg, Ujard Karl Marx utca 35.
18. számú részleg, Cernel utca 4.
23. számú részleg, Postăvara ul utca 9.
31. számú részleg, (Mosóczi telep) Petru Rares utca 30.
33. számú részleg, Varga Katalin utca 1.
38. számú börtönszerű részleg, Cernel utca 9.
43. számú szűcs részleg, Köztársaság utca 27.

Tokiói nagykövetségünk látogatása Hokkaidóban

TOKIO (Agerpres).

Ion Obradovici, a Román NK tokiói nagykövete hivatalos látogatást tett Hokkaidóban, s ennek során felkereste Hokkaido tartomány alkormányzóit és Szapporo város polgármesterét. A román nagykövet mindkét vezetővel szívélyesen elbeszélgetett.

Ion Obradovici nagykövet átadta a hokkaidói nemzeti egyetem könyvtárának a Külföldi Kulturkapcsolatok Román Intézetének ajándékát: több mint 200 tudományos, művészeti és kulturtörténeti könyvet, valamint néhány román művészeti albumot.

A román nagykövet ebből az al-

kalomból kijelentette az egyetem elnökének, hogy az ilyen akciók rendkívül hasznosak a román és a japán nép életének és eredményeinek kölcsönös, jobb megismerése szempontjából, s előmozdítják a két ország baráti kapcsolatainak és együttműködésének erősítését.

A japán egyetem elnöke meleg köszönetet mondott az ajándékért és kiemelte, hogy fejleszteni kell a japán és a román főiskolák kapcsolatát, professzorok és tananyagok cseréjét.

A szapporoi televízió közvetítette a könyvajándék ünnepélyes átadását. Részletesen foglalkozott vele a helyi sajtó is.

U Thant befejezte moszkvai látogatását

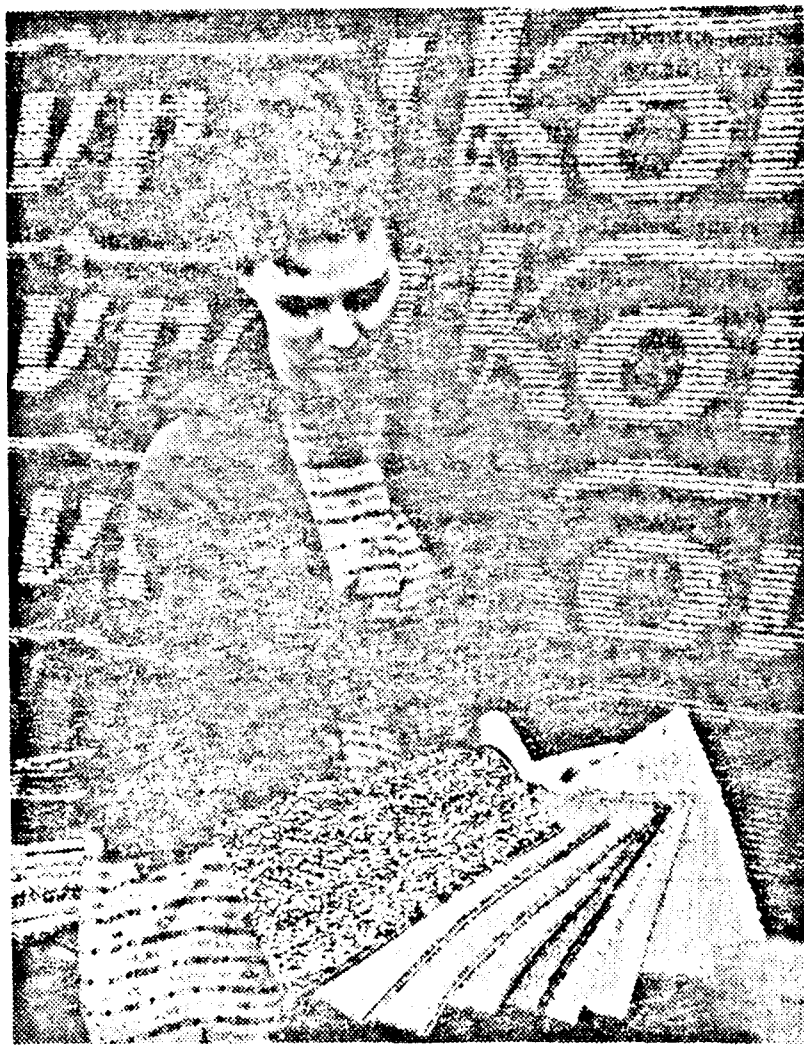
MOSZKVA. (Agerpres.)

Julius 31-én New Yorkba utazott U Thant, az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkára, aki a szovjet kormány meghívására háromnapos látogatást tett Moszkvában.

A Seremetyevo repülőtérre a vendéget kikísérté A. A. Gromiko és több más hivatalos személy.

Milton Besser, az Associated Press tudósítója azt írja, hogy a főtitkár különböző országokban tett kétéltűs utazása után a cipru-

si válsággal fog foglalkozni. A tudósító ezzel kapcsolatban utal arra a válasziggyezkre, amelyet Makariosz küldött U Thantnak, a ciprusi ENSZ-erők mozgási szabadságával kapcsolatos üzenetével. U Thant — írja a tudósító — az ENSZ-főhadiszálláson levő helyettesével való tanácskozás után fog válaszolni Makariosznak. Jól értesült körökre hivatkozva Milton Besser megjegyzi, hogy U Thant nem szándékszik kérni ebben a kérdésben a Biztonsági Tanács azonnali összehívását.

Csehszlovák Szocialista Köztársaság. — A képen új textil-modelleket mutatnak be, melyeket juttat és különleges műszál felhasználásával készítettek.

Makariosz sajtóértekezleten számolt be athéni megbeszéléseiről

ATHEN. — Al. Gheorghiu, az Agerpres tudósítója közli:

Makariosz ciprusi elnök sajtóértekezleten nyilatkozott athéni látogatásáról. Elmondotta, hogy a szívélyesség és a teljes egyetértés légkörében folytatott megbeszélést Papandreu miniszterelnökkel és a kormány tagjaival. Makariosz kiemelte, hogy a görög államfőiről minden vonatkozásban megvizsgálta a ciprusi válságot, majd leszögezte: a ciprusi helyzetet csakis az ENSZ keretében, az ENSZ-Alapokmány szellemében lehet rendezni.

A ciprusi elnök kitért a válsággal kapcsolatos genfi diplomáciai tevékenységre is. Mint mondtotta, a genfi megbeszélések nem vezethetnek eredményre, mert az ENSZ-közvetítőn kívül más „közvetítők” is tevékenykednek. Az utóbbiak pedig a ciprusi kérdés megoldása szempontjából elfogadhatatlan tervek dolgoztak ki. Makariosz elnök megemlítette, hogy jelenleg intenzív külcsatlakozást folytat a ciprusi ügyben s bizonyos körök szeretnék kiszakítani a kérdést nemzetközi kereteiből.

Makariosz elnök közölte, hogy a ciprusi kormány az ENSZ-közgyűlés következő ülészakájához szándékszik fordulni, kérni akarja Ciprus teljes függetlenségének és a ciprusi nép önrendelkezésének biztosítását.

Makariosz az újságírók kérdéseire válaszolva egyebek között elmondotta, hogy Dean Acheson a ciprusi ügyben elfogadhatatlan tervek mutatót be a görög kormány. Mint hozzátette, több állami terv létezik Ciprus jövőjéről.

NIKOSZIA. (Agerpres.) — Makariosz, a Ciprusi Köztársaság elnöke péntek este athéni hivatalos látogatásáról visszaérkezett Ciprusra. A repülőtérén Makariosz kijelentette, hogy a görög kormány és a ciprusi kormány álláspontja Ciprus védelmét illetően azonos. Kifejtette azt a meggyőződését, hogy a ciprusi kérdést az ENSZ-Alapokmány elvei alapján meg lehet oldani. Makariosz hangsúlyozta, hogy kormánya az ENSZ-közgyűlés novemberi ülészakáján kitart „a teljes független-

ség mellett, amely magában foglalja az önrendelkezési jogot”.

ATHEN. (Agerpres.) — Kosztopolosz görög külügyminiszter cáfolta, hogy létezne egy „Acheson-terv” a ciprusi kérdés rendezésére. Ismeretes, hogy Acheson volt amerikai külügyminiszter, aki Johnson elnök külügybiztosa volt. Genfben tartózkodik, megbeszélést folytatott Tuomioja ENSZ-közvetítővel. Kosztopolosz kijelentette, hogy Acheson személyes elgondolásait nem is fogadták el, nem is utasították vissza.

Kijelentette, hogy a görög kormány támogatja Sakari Tuomiojat, az ENSZ ciprusi közvetítőjét küldetésének teljesítésében.

„Rochester (New York) egyik főleg négerek lakta negyede — szerk. megj.) katonai táborhoz hasonlít” — jelentette hétfőn a Franco Presse New York-i tudósítója.

Az amerikai birágyonokégek viszont hangsúlyozták, hogy „bármilyen napig tartó heves faji incidensek után a hatóságok ismét urai a helyzetnek és kielégítőnek tartják a rend helyreállítását”. Az Associated Press egy táviratában a következőképpen közölte az incidensekről: négy halott, körülbelül 350 sebesült, 800-nál több letartóztatott, az anyagi kárt pedig több millió dollárra becsülik.

A nyugatalmra intő felhívásokkal egyidejűleg a városi hatóságok és a néger lakosság vezetői egyaránt komoly intézkedéseket kezdeményeztek. Robert Wagner New York-i polgármester sürgősen a városba kérte Martin Luther Kinget, a színes bőrű lakosság vezetőjét, hogy együtt vizsgálják meg az előállt helyzetet és az újabb incidensek megelőzésére fogorakosítandó intézkedéseket. A egyik New York-i törvényeseken kaddan megkezdtek az incidensek

KÜLPOLITIKÁBAN

William Fulbright szenátor interjúja

WASHINGTON. (Agerpres.) — William Fulbright, az amerikai szenátus külügyi bizottságának elnöke a televízióknak adott interjújában állást foglalt az amerikai-szovjet kapcsolatok javítása mellett.

Fulbright megemlítette, hogy ez irányban már történtek kisebb lépések, amelyek hozzájárulnak a két nagyhatalom közötti nézeteltérések megszüntetéséhez. A szovjet-amerikai kapcsolatok további fejlődését illetően Fulbright állást foglalt

a tudományos és kulturális együttműködés bővítése és kereskedelmi kapcsolatok létesítése mellett. Hangsúlyozta, hogy a jövőben az amerikai-szovjet kereskedelemnek nemcsak gazdasági, hanem politikai jelentősége is lesz.

Fulbright helytelenítette Goldwater szenátor egyes kijelentéseit és rámutatott, hogy az Egyesült Államok politikájának végcélja a béke biztosítása és a háború elhárítása.

Uruguay

Állást foglalnak a Kubával való kapcsolatok fenntartása mellett

MONTEVIDEO. (Agerpres.)

Amin a Prensa Latina jelenti, Uruguayban mind több számottevő személyiség foglalt állást a Kubával való diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatok fenntartása mellett és támogatja az Amerikai Államok Szervezetének washingtoni külügyminiszteri értekezleten részt vevő uruguayi küldetéség álláspontját. Rodolfo Talice professor, a human tudományok fakultásának dékánja „siralmas epizódnak... a latin-amerikai válság mellőzésének” minősítette az értekezletet, Julio Maria Sanguinetti képviselő pedig kijelentette, hogy véleménye szerint „a Kubával való politikai szakítás kellemetlen ségekhez vezet...”.

Venancio Flores kereszténydemokrata szenátor rámutatott, hogy a világ összes államaival fenn kell tartani a kapcsolatokat. Luis Figoli, a kormányon lévő Nemzeti Párt szenátora kiemelte, hogy „a nem avatkozás és a népek önrendelkezése olyan elvek, amelyeket minden kormányának követnie kell”.

A Kubával való kapcsolatok fenntartásának támogatása jelűl az uruguayi munkások elhatározták, hogy 24 órára félbeszakítják a munkát. A határozatot az uruguayi munkások egységes központjához tartozó összes szakszervezetek összejövetelén hozták.

USA

Bejelentették a Demokrata Párt jövő hónapban megnyíló kongresszusának napirendjét

WASHINGTON. (Agerpres.)

John Bailey, a Demokrata Párt országos bizottságának elnöke bejelentette a párt augusztus 24-én Atlantic Cityben megnyíló kongresszusának napirendjét. Az első napon John Pastore szenátor megnyíló beszédét mond. Augusztus 25-én John McCormack, a képviselőház elnöke és a Demokrata Párt választási platformját kidolgozó bizottság elnöke előterjeszti a platformmal kapcsolatos „első nyilatkozatot”. A következő napon bemutatják az elnök- és az alelnökjelöltet és szavazás alá bocsátják jelölésüket. A kongresszus utolsó napját Kennedy elnök emlékének szentelik. A küldöttek előtt levetik a gyilkosságról készült filmet.

A demokrata alelnökjelöltek listája lényegesen csökkent, miután csütörtökön Johnson elnök bejelen-

tette, hogy a kormány egyetlen tagja sem (Robert Kennedy igazságügyminiszter sem) jelölteti magát erre a tisztségre. Johnson elnök kijelentette, nem tartaná helyesnek, hogy a kormány valamelyik tagját javasolja erre a tisztségre, s hogy „a legnagyobb figyelmet” fogja fordítani az általa ajánlott jelölt megválasztására. A nyilatkozat után a jelek szerint a legnagyobb esélye a jelölésre Hubert Humphrey szenátornak van. Számításba jöhet még Eugene Mac Carthy minnesotai szenátor, Edmund Muskie maineai szenátor és Edmund Brown californiai kormányzó.

Nemzetközi értekezlet nyílt Lomeban

LOME. (Agerpres.) — Lomeban értekezletet tartottak az afrikai és dél-amerikai kakaótermelő országok. Az értekezlet jobb árakat követelt a kakaóért és hatékonyabb intézkedéseket ajánlott a nemzetközi piac ellenőrzésére. Az értekezleten részt vettek a következő afrikai országok: Togo, Ghana, Elefántcsontpart, Kamerun és Nigéria. A dél-amerikai országokat Brazília képviselte.

A kakaótermelő országok következő értekezletét szeptemberben tartják, Rio de Janeiróban.

IZLAND MINISZTERELNÖKE WASHINGTONBA LÁTOGAT

WASHINGTON. (Agerpres.)

A Fehér Ház közölte: Bjarni Benediktsson Izland miniszterelnöke elfogadta Johnson amerikai elnök meghívását, hogy augusztus 18-án látogasson el Washingtonba. A Fehér Ház közleménye leszögezi, hogy nem protokolláris jellegű látogatásról van szó.

Ranger-7

Az amerikai holdrakéta eleget tett feladatának

WASHINGTON. (Agerpres.)

A Ranger-7 holdrakéta eleget tett feladatának: greenwichi idő szerint 13,08 órakor az Országos Űrhajózási és Űrutasági Hivatal (NASA) jeleiről láthatóan készülékén megjelentek a Hold felszínéről készített első fényképek, amelyeket a holdrakéta televízió kamerái továbbítottak a Földre. A Ranger-7 2094 kilométerre volt a Holdtól, amikor a kamerák működni kezdtek. Mind a hat kamera jól működött, s fényképeket

készítettek a Felhők-tengeréről, ahol tervek szerint néhány év múlva lesz állomás majd az első űrhajósok.

A NASA laboratóriumai holnap közlik a fényképeket.

Greenwichi idő szerint 13,25 órakor a Ranger-7 becsapódott a Hold felszínére. A becsapódás pillanatában óránkénti sebessége 9934 kilométer volt.

A Ranger-7 67 óra és 35 perc alatt tette meg a Föld és a Hold közötti 392 140 kilométert.

London

Véget ért az alsóház utolsó ülészaka

LONDON. (Agerpres.)

Pénteken véget ért az Alsóház utolsó ülészaka, amelyet a novemberi választások előtt tartottak. A parlament a jelenlegi törvényhozó ciklusban 240 törvényt fogadott el.

A csütörtöki ülésen Douglas Home miniszterelnök egy laburista képviselő interpellációjára válaszul kijelentette, hogy Anglia nem küld hadihajókat Malajziának. Kifejtette azt a reményét, hogy Dél-Rhodesia

jelenlegi kormánya nem próbálja meg egyoldalúan kiküldeni a függetlenséget. (Tudvalevő, hogy a Commonwealth miniszterelnökök legutóbbi értekezletének résztvevői elítelték a salisburyi kormányt, s felszólítottak Angliát, hogy a függetlenség kiáltásakor ne adja a hatalmat a rasszista kisebbség kezébe).

Rio de Janeiro

Éleződő ellentétek Branco és Lacerda között

RIO DE JANEIRO. (Agerpres.)

Nem sikerült elsimítani az ellentéteket Castelo Branco brazil köztársasági elnök és Carlos Lacerda, Guanabara állam kormányzója között. Lacerda a Tribuna da Imprensa Rio de Janeiro-i laphoz intézett levelében kijelentette, hogy ellenzi a kormány intézkedéseit. A France Press tudósítása szerint Guanabara volt az egyedüli brazil állam, amely nem képviselte magát azon az értekezleten, amelyen magas kormányvezetőségek megvitatották a földreform kérdését. Lacerda ádáz ellensége a földreformnak.

Két új törvénytervezet a dél-koreai nemzetgyűlés előtt

SZOUL. (Agerpres.)

A kormányon levő dél-koreai Republikánus Demokrata Párt két törvénytervezetet terjesztett be a nemzetgyűlésbe a diákok és a tanárok egyetemi politikai tevékenységének betiltásáról és a sajtó korlátozásáról.

A két törvénytervezet körül heves vita alakult ki a statáriális törvény hatálytalanságáról tárgyaló kormánypárt és az ellenzéki pártok között. Az AP hírügynökség szerint a tervezetek betérjesztése után feszült a légkör Szöulban. Az ellenzéki pártok egyik szóvivője azzal vádolta a kor-

Az angolai antikolonialista harc új szakaszába lépett

BRAZZAVILLE. (Agerpres.)

Agostino Neto, az Angola felszabadításáért küzdő népi mozgalom elnöke a sajtótudósítóknak adott interjújában kijelentette, hogy az angolai antikolonialista harc új szakaszába lépett. Mint hangsúlyozta, Észak-Angolában és Cabindában heves harcok dőlnek. Az utóbbi időben az angolai partizánosztagok létszáma lényegesen gyarapodott.

Nő a laburista párt népszerűsége

LONDON. (Agerpres.)

Amin a Daily Telegraph közli, a Gallup-intézet legutóbbi közvéleménykutatása szerint a laburista párt egyre nagyobb népszerűsége tesz szert a választók körében. A megkérdezettek 49 százaléka azt válaszolta, hogy ha most tartanák meg a választásokat, a laburistákra szavazna. A konzervatívok mellett az ankt résztvevőnek csupán 41,5 százaléka foglalt állást.

Röviden...

zölte, hogy Earls Jellicoe tengerészeti miniszter 16 napos látogatásra a Közép-Keletre és Délkelet-Ázsiába utazott. A miniszter ellátogat többek között Bahreinbe, Kuala Lumpurba, Szingapúrba, Észak-Borneóba, ahol megbeszélést folytat az ott állomásozó brit egységek törzstisztaival.

BANGKOK. Ulysses Sharp tengerész, az USA csendes-óceáni erőinek főparancsnoka kétnapos látogatásra Bangkokba érkezett.

TOKIO. Tokióban megnyílt a diákok nemzetközi konferenciája. Az összejövetelen 15 ország képviseltette magát.

A konferencia 17 napig tart. A résztvevők az idén a világ diákjainak kölcsönös megértéséről és ennek szerepéről tárgyalnak a világban megőrzésében.

JOHANNESBURG. A dél-afrikai rendőrség csütörtökön letartóztatta a liberális párt két vezetőjét: Ernest Vetzelt, a párt országos végrehajtó bizottságának tagját és Van Den Berghet, a párt preloriai tagozatának vezetőjét. A két liberális pártvezető kormányellenes tevékenységével vádolják. A rendőrség ugyanaznap Capetownban letartóztatta McConkvet, a Haladó Párt egyik vezetőjét.

WASHINGTON. A Fehér Ház sajtóközlönyének adatai szerint 1964 első felében az amerikai export 15 százalékkal, az import pedig 8 százalékkal növekedett a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Következésképpen az export túlsúlya az importtal szemben elérte az évi 6 milliárd 500 millió dollárt. A múlt év többlete 5 milliárd 100 millió dollár volt.

OTTAWA. Arturo Rodríguez Espailat, Rafael Trujillo dominikai diktátor titkosrendőrségének vezetője, aki Kanadába szökött, bejelentette, hogy Európában telepedik le. Espailat felkérte a kanadai kivándorlási ügyosztályt, hogy ne közzéje annak az országnak a nevével, amely befogadja őt. Kanadában Espailatot nem kívánatos személyné nyilvánították és kétszeri deportálási parancsot adtak ki ellene.

Újabb provokációk Brit Guayanán

GEORGETOWN. (Agerpres.)

Brit Guayanából érkezett hírek szerint az utóbbi 48 órában újabb provokációkra került sor az ország több helységében. Georgetown egyik külvárosában egy ember olyan súlyosan bántalmazták, hogy a helyszínen meghalt. A

Georgetowntól 6,4 kilométerre fekvő Petershallban a terroristák bombát robbantottak egy vendéglőben, amelyben 17 személy tartózkodott. A rendőrség a vendéglőben levő személyek közül négyet letartóztatott. A fővárostól 160 kilométerre fekvő Black Bush helységben a rendőrség megállította egy két nappal ezelőtt eltűnt ifjú holttestét.

KÖZPONTI LOTTO

A Központi Lottó július 31-i húzásának nyerőszámai:

5 18 12 34 47 56 24 86 30 44

Különleges húzás: 28 3 19

Nyereményalap: 747 782 lej.

A rochesteri faji incidensek után

alatt letartóztatott személyek elleni per tárgyalását. Esküdtársakat alakítottak Gilligan rendőrfőhadnagy perének tárgyalására is. Mint ismeretes, az incidensek során Gilligan a győzött egy Powell nevű 15 éves néger fiút. Ez volt az a szíria, amely lángra lobbantotta a barlemi lakosság mult heti tüntetéseit a polgári jogi törvény előírásainak betartásában.

Johnson elnök szerdán elrendelte, hogy az FBI ügynökei vizsgálják ki a rochesteri incidensek okait. A színes bőrű lakosság vezetői szerdán összeültek New Yorkban, hogy megbeszéljék a következő lépéseket. Első közzétételük az volt, hogy indítsanak vizsgálatot a rendőrség brutalitásával kapcsolatban.

A New York-i négerintézetek egykori elnöke nyitottak egy vezetői szigorú takarékosági tervet követeltek a néger lakosságot, főként a 14 és 28 év közötti fiatalokat érintő munkanélküliség leküzdésére; köve-

telték tovább, hogy rombolják le a nyomoriatyákat, építsenek belyükbe többházakat, amelyekben fehérek is, négernek is lakhatnak, biztosítsanak egyenlő jogokat az alkalmazásoknak és széles körben alkalmazzák a polgári jogi törvényeknek azokat az előírásait, amelyeket az USA észak-államaiban már bevezettek.

Amin az amerikai birágyonokégek hangsúlyozták, hogy a követelések teljesítésével New York jó példát mutatna az ország-
nak, különösen ott, ahol a szélsőséges elemek szembeszegülnek a polgári jogi törvény alkalmazásával. A déli államokban, főként a kaliforniai Saint Augustinben és a mississippi Jacksonban ismét fellángolt a Ku-Klux-Klan tevékenység: a keresztényeket me rýnyalek követik, amelyek sok áldozatot követelnek a néger lakosság körében. Az államokban, szállodákban, előadástérkében és más nyilvános helyiségekben még mindig el-

rendelnie a törvény előírásai alapján. Noha általában létezik egy hallgatóság megállapodás arról, hogy rendben folytatják le a színes bőrű lakosság bejegyzését a novemberi elnökválasztások választási névjegyzékébe, az amerikai birágyonokégek mégis naponta incidenseket jelentenek a bejegyzési irodákból.

A színes bőrű lakosság vezetői — írja az UPI — New York-i összejövetelükön arra törekednek, hogy a következő napokban, amikor a demokrata párt vezetői megadalmazják elnökjelöltjeiket, felsorakozassák mellé a színes bőrű lakosságot s ezzel „megállít parancsoljanak Goldwaternek”, a republikánus párt jelöltjének, aki tudvalevőleg állást foglalt a polgári jogi törvény ellen. A legfőbb kommentátor véleménye szerint a polgári jogok alkalmazásáról folyó harc egyetemi fogja az összes „rózsettéseket a szélsőjobboldali körök ellen, amelyek faji incidenseket akarnak kirobbantani és felbuzdítani a választási kampányban.

I. Putinelu

A Dél-Rhodesia-i afrikai lakosság erőlyesen tiltakozik a hatóságok terrorintézkedése ellen. — Képünkön: a salisburyi rendőrség a tüntetők szétosztatására készül.

Minden-Országban

Merről-arról

Fémek vágása a csillagok hőfokán

A plazma az anyag negyedik halmazállapota, melyből a világegyetem 90 százaléka áll. Mindent jelen van, az északi fény távlatos függvényében, a villámok félelmetes tört vonalaiban, a fluoroszáló reklámok sokszínű fényében, a Voltaiv vakító szikráiban és a csillagok sok milliárd fényév távolságra kiterjedő halmazállapotú anyag, amely az eddig megfigyelt halmazállapotok egyikéhez sem sorolható. A szilárd testnek többé-kevésbé meghatározott belső szerkezete van, mely a szilárd test atomjait bizonyos mértékig állandó méretű rácso-csomópontjaiban való megmaradásra kényszeríti: a folyadékokban az atomok szabadsága nagyobb, a gázban pedig teljesen szabadon mozoghatnak. De az atomok mindegyikét atomok maradtak, van központi magjuk, melyek körül elektronok keringenek. A plazma esetében a helyzet más. A részecskéket, esetleg valamennyit, valamely erő elszakítja az atommagtól (ez az ionizálás). Az elektronoktól megfosztott atommagok pozitív töltésűek, az elektronok pedig negatív töltést hordoznak. A plazma tehát egy olyan anyag, amely pozitív ionokból, negatív elektronokból és még nem ionizált, semleges atomokból áll. Elektromos szempontból a plazma semleges.

Román tudósok megvalósításai

A plazma az anyag negyedik halmazállapota, melyből a világegyetem 90 százaléka áll. Mindent jelen van, az északi fény távlatos függvényében, a villámok félelmetes tört vonalaiban, a fluoroszáló reklámok sokszínű fényében, a Voltaiv vakító szikráiban és a csillagok sok milliárd fényév távolságra kiterjedő halmazállapotú anyag, amely az eddig megfigyelt halmazállapotok egyikéhez sem sorolható. A szilárd testnek többé-kevésbé meghatározott belső szerkezete van, mely a szilárd test atomjait bizonyos mértékig állandó méretű rácso-csomópontjaiban való megmaradásra kényszeríti: a folyadékokban az atomok szabadsága nagyobb, a gázban pedig teljesen szabadon mozoghatnak. De az atomok mindegyikét atomok maradtak, van központi magjuk, melyek körül elektronok keringenek. A plazma esetében a helyzet más. A részecskéket, esetleg valamennyit, valamely erő elszakítja az atommagtól (ez az ionizálás). Az elektronoktól megfosztott atommagok pozitív töltésűek, az elektronok pedig negatív töltést hordoznak. A plazma tehát egy olyan anyag, amely pozitív ionokból, negatív elektronokból és még nem ionizált, semleges atomokból áll. Elektromos szempontból a plazma semleges.

Az ionizálást okozó tényező a plazma lehet elektromos vagy termikus eredetű. Az első esetben a plazma elektromos kisülésekből, a másodikban az anyag magas hőfokra való hevítéséből keletkezik. Ha a plazmát igen magas hőfokra hevítjük, lehetséges, hogy az illető anyag minden atomja ionizált állapotba jut. Ekkor a plazma energiája igen nagy.

Tekintettel arra, hogy a plazma általában forró anyag, segítségével, megfelelő berendezéssel a fémeket, aránylag könnyen forrasztani és olvasztani lehet. Ez az alapja az utóbbi években kifejlesztett plazmás égőknek, vagy égezőknek. Ezeknek a célszerűen so-

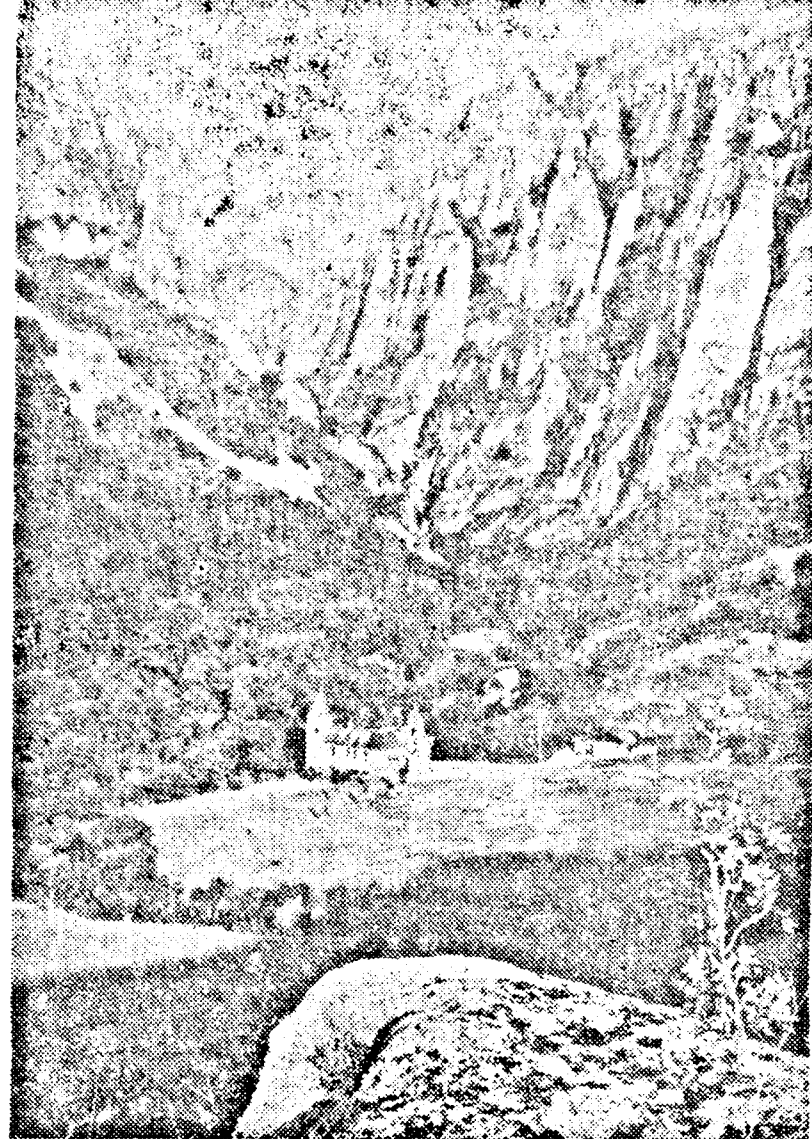
rakoztatott fizikai hatások révén a plazma hőfokát a maximumra lehet fokozni. Ismeretes, hogy normális nyomás alatt álló gázon keresztül végbemenő elektromos kisülés olyan hőmérsékletet idéz elő, melynek nagysága egy adott felületen, az időegységben áthaladó elektromos áram mennyiségétől függ. Ha ezt a felületet speciális eszközökkel összerakjuk és az áram erősségét az előbbi színvonalon tartjuk, az áram sűrűsége és vele a gáz hőfoka emelkedik. A gyakorlatban ezt a célt az illető felület „elvezénylésével” és egy közmű cső alkalmazásával lehet elérni. Így módon a kisülési iv középpontjában a hőmérséklet körülbelül 30 000 Celsius fokra emelkedik. Az ionizált gáz eközben a kiömlő cső elhagyásakor gyakran túllépi a hang sebességét. Az elért nagy hőfok következtében a kiömlő gáz-sugár gyakran vakítóan fényes.

Egy ilyen erősen koncentrált hőszugárattal sikerrel lehet lehasználni fémek forrasztására, vagy vágására. E módszernek nagy fontossága van a nem vastartalmú fémek (aluminium, réz stb.) és ötvöztetett acél-neműek vágásában. Ezt azzal lehet magyarázni, hogy az oxigénnel való vágás folyamán a vágott felületen az illető fém oxidja keletkezik, melynek olvadási hőfoka sokkal magasabb, mint az eredeti fémé. Ennek megakadályozása céljából a vágás és forrasztás specialista ezt a műveletet közömbös gázokban (argon, hélium stb.) kezdte végezni, melyekben az oxidok keletkezése lehetetlen. A tulajdonképpen vágás azonban most is plazmasugárral történik.

Hazánkban az RNK Akadémiájának lemesvári tudományos kutató intézete már szerkesztett egy ilyen plazmás égőt, mely az első próbákat sikerrel kiállta. A készü-

lék egy kerek kocsira van szerelve; a benne fejlődő plazma vakítóan fényes sugara könnyen elvág egy 4 mm vastag alumíniumlemezt. A készülékből kilépő, fényes plazmasugár hőfoka eléri a 12 000–15 000 C fokot. A gyakorlat azt mutatja, hogy a plazmasugár a fémeken és öntvényeken kívül kerámiákat is tud vágni, amit eddig csak mechanikai úton lehetett végezni.

Az országunkban először előállított plazmás égők megmutatták az ipar sokféle ágában való alkalmazásuk lehetőségeit. A könnyű, kis térfogatú égőket a gépészkészítésben, nem vastartalmú fémlemezek gyors és gazdaságos vágásában, a nagyobb méretűeket pedig a hajóépítésben lehet használni. Lehet, hogy nincs messze az az idő, amikor a plazmás égővel töröm gránit, vagy porfirtömőket vágnak és márványoszlopok finom körvonalait alakítják.

Hazánk festői tájál közé tartozik a tordai hasadék.

Számoljuk meg a villámokat

Mit gondolnak, évente hány villám képződik földünk felett? Ezet, kétezer, vagy még több? Sokkal több. Minden évben átlag 3 millió x 100 millió villám képződik.

A villámok, ezek az erős villamos kisülések, hatalmas energia hordozói, a bennük lévő villamos feszültség a 100 millió voltot is eléri. Egy villám hossza néhány kilométert is elérhet, míg szélessége nem haladja meg a 2–15 centimétert.

Ez a természeti jelenség óriási energia-mennyiséget szabadít fel, s évente több ezer életet olt ki Földünk felszínén.

Ennek ellenére a villámok hasznosak is. A Föld légköréből sok millió tonna nitrogén szivnak magukba, amelyet a Föld felszínére szállítanak. Ez az „ingyen” trágya termékenyíti a talajt.

Jelenleg számos ország tudósai

tervezetét készítenek annak érdekében, hogy a villámok erejét uralkodó az emberiség javára felhasználják.

Az eső nyoma a ruhán

A legtöbb ember azt hiszi, hogy az eső egyszerű tiszta víz. Nem gyantázik, hogy az esővíz, amelyről, feltételezik, hogy semmi „árt” nem okozhat a kalapnak, kabátjának, ruhának, egyáltalán nem teszi, amikor ruhánkra vagy bőrünkre jut.

Természetesen, amikor a nedves eső elpárolog a szövetből, a ruha megszárad. Viszont a szövetben maradnak azok az anyagok, amelyek az esővízzel együtt kerülnek belé. Műszaki-vegyi korunk meléktermékeiként a levegőben lebegő vegyi anyagokról van szó. S hogy csak néhányat soroljunk fel ezek közül: ammóniák, kén-sav, gázok, finom mészt és cementpor, fém-por, hamu, füst, szénpor a pakurálval való fűrészből eredő ragadós olajos származékok. Az esőcseppek mindezeket az anyagokat feloldják. Az esővíz a levegőben megtett viszonylag rövid útján vegyi oldattá alakul át. Minél ritkábbak az esőcseppek, annál több vegyi anyag kerül a levegőbe, amelyek azután az esővel visszakerülnek a földre.

Ha hosszabb ideig tartó száraz idő után elkap egy eső, öltözetünk nemcsak nedves lesz, hanem a legkülönbözőbb vegyi anyagoknak is ki van

Az Orvostudományi Könyvtár gondozásában értékes mű látott napvilágot. Az orvosok és orvos-tanhallgatók számára megjelent dr. Robert Hegglinnek, a zürichi egyetem belgyógyász orvostudományának, az egyetemi orvosi poliklinika igazgatójának Diag-

Értékes orvostudományi mű

nosticul differenciál al bolilor interne című könyve. A németből fordított mű világviszonylatban is nagy sikert aratott, mint nagyszerű összefoglaló munka. Erről tanuskodik az is, hogy a könyv eddig kilenc kiadást ért meg.

A tömören és szabatosan megírt szöveget számos szinoptikus táblázat és ábra egészíti ki részben színes nyomásban.

Új földrengés San-Franciscóban?

Kalifornia földjének mélyebb rétegeiben a nyomás növekedésben van. Az Egyesült Államok geológusai attól tartanak, hogy ez a tünet előjele lehet egy olyan újabb földrengésnek, amelyen 1906-ban San Franciscot és környékét elpusztította.

A városnak egész területei omlottak össze akkor néhány perc alatt. Több mint 30 helyen tűz ütött ki. Minthogy a vízvezeték is megromlott, a tűzoltók semmit sem tettek a tűz eloltására, mely ennek következtében négy napig pusztított.

A tudósok, akik a földrengés következményeit vizsgálták, megállapították, hogy Kalifornia déli partja mentén egy 350 km hosszú repedés keletkezett. Ettől délnyugatra városok, falvak, kikötők, átlag 7 méterrel északnyugat felé tolódtak el. A folyók új medréket voltak kénytelenek maguknak ásni.

A részletes kutatások megállapították, hogy ez a vidék a Föld kérgének ki nem egyensúlyozott terület. Az előbbi három földrengés alkalmával is, 1877-ben, 1865-ben és 1868-ban hasonló repedések keletkeztek. A kutatók 30 méter széles eltolódásokat is észleltek.

San Franciscóban számos intézkedést tettek egy újabb földrengés hatásai ellen. Így 1906 után a házakat új módszer szerint építették. A vízvezetékét úgy rendezték be, hogy a víz ne szakadjon meg a vezetékek minden ágában egyszerre. Az óceán partján két nagy szivattyútelepet építettek a tűzoltás szükségére. A városban számos ivóvízműet építettek.

Senki sem mondhatja meg előre a legközelebbi földrengés idejét, de az általa okozott károk lényegesen kisebbek lesznek, mint a múltban.

Szálloda a TV toronyban

Különleges TV antenna-torony építését kezdik meg a közeljövőben a csehszlovákiai Jested-hegy csúcsán. A forgási hiperboloidra emlékeztető torony szinte egyedülálló lesz a világon — Karel Kubacek műépítész a tartalom és a forma tökéletes harmóniáját valósítja meg dinnyetűs pályaművében. Az épület gerincét egy ötven méter magas, 4,4 méter átmérőjű vasbetonszlop alkotja

s ezen nyugszik majd a 32 méter átmérőjű alumínium szerkezetű „sapka”. Az óriás tartóoszlop belsejében lift szállítja a TV kábelvezetékrendezés dolgozóit a legfelső emeletre, vagy a szálloda lakóit az alsóbb szintekre. A huszonnégy vendégszoba alatt a földszinten 350 személyes vendéglő várja télen, nyáron a kirándulókat. Antennájával együtt 72 méter magas lesz az új TV torony.

TAVI SZÖRNY

A szöveget sajtkában sok szó esik valamilyen szörny létezéséről a Labinkir-tó mélyében.

A szörnyet különös, ragyogó bőrű, hatalmas büllőnek írják le. Ezen a nyáron biológusokból, geológusokból, paleontológusokból és geográfusokból álló szovjet expedíció átvizsgálja a Labinkir-tavat, megismeri lefolyását, és megpróbálja a szörnyet, amely kezd épp olyan híressé válni, mint a Lobness-i (Skócia) szörny.

Viktor Tverdoklebov geológus, aki részletesen leírta az állat külsejét, azt állítja, hogy annak kinézése és mozgása példátlanul hasonlít a dril el és hogy félelmetes hangokat hallat.

Egy orosz biológus szerint a vadállat orca-orca (óceáni bálna-fajta) lehet, amely alkalmazkodott az édes vízi feltételekhez. Más tudósok szerint egyetlen emlőstől sem lehet olyan vízben, amely minden télen 2 méter mélységig befagy.

Pillanatnyilag a rejtély még megoldatlan.

Alkohol-kedvelő pillangók

A Morfo Menelaus nevű pillangók Brazília erdeiben élő legnagyobb és legszebb lepke. Selymesfényű, világoskék szíjú szárnyuk hossza 12 centiméter. A kézművesek különböző emléktárgyak díszítésére használják fel a színpom-

pás szárnyakat. E lepkefajtát viszonylag könnyű megfogni, ezért a helybeliek kihalásnak a pillangók azon tulajdonságát, hogy kedvelik a szeszestilókat. Néhány túlerett banánt dobunk az erdei tisztásokra, a víz partjára — a pillangók kedvenc belyeire. A

banán leve az égető nap-sugarak hatására megszesesedik. A pillangók százával lepik el a szeszestilókat és megrészesülve leesnek. Kék szárnyuk pedig rövidesen a Rio de Janeiro látogatói által szívesen vásárolt lak-lakidákat díszíti.

A humor könyvéből

Bernard Shaw egy alkalommal társaságban egy angol arisztokrátával találkozott, aki állítólag szindarabokat írt. Az arisztokrata a következő szavakkal fordult hozzá:

— Tudja, mi a különbség közöttünk? Ön pénzért ír, én pedig a megbecsülésért alkotok.

— Igaza van, uram — válaszolta Shaw —, mindenki azon járatozik, hogy azt szeresse meg magának, amivel nem rendelkezik.

Virágok

„A Curtea Veche”

Mint a neve is mutatja, a Curtea Veche a legrégibb bukaresti fejedelmi udvar.

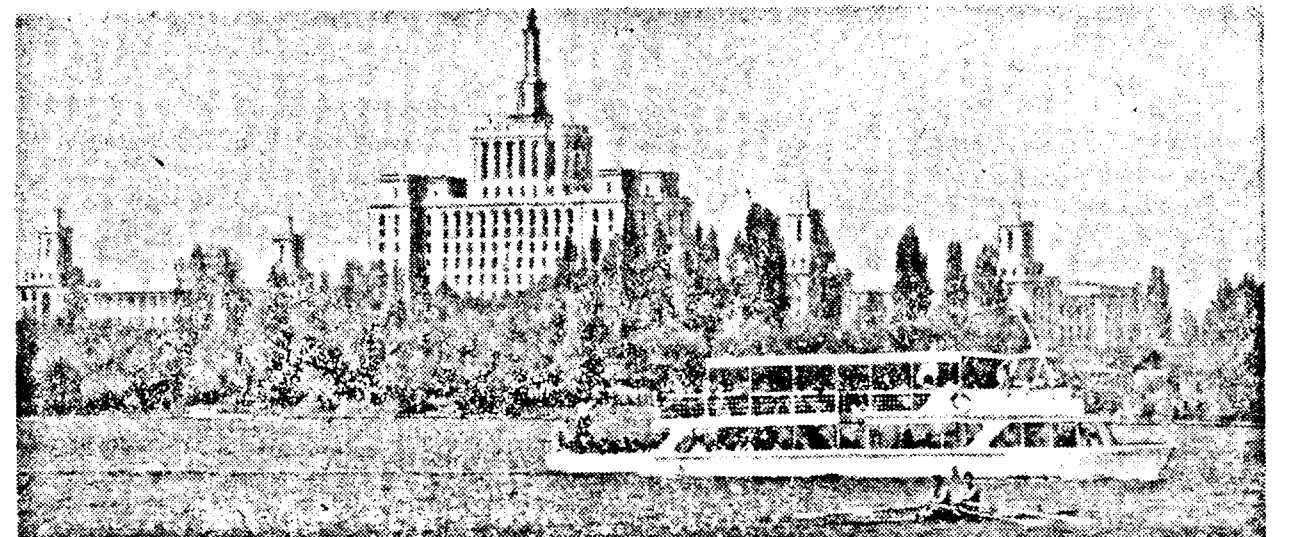
Első ránk maradt leírás sokban különbözik a későbbiekétől. Az elsőben egy olyan palotáról teszket említést, amelynek falai deszkából voltak (meg 1574-ben). Később 1653-ban Pavel de Alep a következőképpen írta Curtea Veche-ről: „Csodálatosan elegáns, szemet gyönyörködtetően elragadó és sokkal szebb, világosabb, mint a tirgovistei udvar”. Mindezt azzal magyarázta, hogy Matei Basarab (1632–1654) uralkodó idején javításokkal és átépítésekkel szépítették meg.

Nemsokára, Constantin Brincoveanu (1688–1714) három emeletes új palotát építtet a régi helyre s ennek szintjét községlapokra helyezik. Új kápolna, valamint a palota kertjében kőszobák készültek ugyanakkor. A palota környékére lakásokat építenek a katonák számára és az udvart kerítéssel vonják körül. Az új palotában már fűrdő is található, amelynek földalatti tülhelyét 1953-ban fedezték fel. A kastély még rendelkezik egy lüddével a vár északnyugati részén, amely vízvezetékekkel és lefolyóval volt felszerelve.

Egy 1791-ből származó tervrajzból láthatjuk, hogy a jelenlegi 30 Decembrie utca, a volt „Podul prin Curtea Veche” a régi kastély bejáratának egyik előcsarnoka volt, amelyet egy angol utazó a következőképp mutat be 1702-ben: „Szép és elegáns, köböl van megépítve”.

Az említett épület-komplexumból a következő részek maradtak fenn: a XV. századból származó falak és épületmaradványok s ezeket a Soarelui utca 10 szám alatti lakás pincéjében láthatjuk viszont. Ez volt a fejedelmi udvar nagyeremének alagsora, a pince felett szép nagyerem található, amelynek boltozatát annak idején néhány kőszlop tartotta fenn. Ezekből kettőt most is őriznek az itteni fejedelmi templomban.

Más maradványokra bukkantak a Soarelui utca 5, 6 és 7 szám alatt. Mindezek a Curtea Veche-i palota szépségét, jelentőségét és nagyságát igazolják. Hiszen itt tartották meg az 1792-es békekonferenciát. De ahelyett, hogy akkor megjavították volna, elhanyagolták és később Constantin Hangerli uralkodó lebontatta és az épületanyagot eladja.

Ott, ahol a Scintela házának karcsú vonalai a víz színén tükröződnek, alácsüngő fűziák tükörképének tőszomszédságában ezer eszér fővárosi dolgozó töltötheti kellemesen szabad idejét. Képünkben a legmodernebb típusú sétahajó.

Talán minden esztendőnek megvan a maga Napoleón „szencziója”.

A korzikai — bár 1821 óta halott — nem hagyja nyugodni a történetírókat — és a „csodabogarakat” költők fanatizálják.

Elejétől, testétől közel százszor könyveket írtak. De talán még mindig nem elegendő, hogy fel ne röppenjen időnként egy-egy újabb bírt, feltétele, elmélet erről a különös életű emberről... Találk két svájci vezér a császárnak az egyik muzeumban őrzött bajtáncsát vegyelemze, kiderítette, hogy nem természetes balladai bolt meg, hanem „arzenál pusztítottak”.

Az ideje „Napoleon szencziója” nem kisebb dolog, mint az, hogy: a császár soha nem volt Szent Ilona szigetén. A „megdöbbentő” érdekes hírt egy osztrák folyóirat röptette világra. A közlemény — Paul Gazobon francia „történet” legújabb kutatásaira bízva — elmondja, hogy valószínűleg valamelyik „basonnása” került Szent Ilona szigetére.

Es a derék „tudós” imigyen bizonyítja korszakalkotó felfedezését: a mindenható Fouché, Napoleon bírsbedi rendőrmintszere, Ledru nevű titkos ügynökét azzal a feladattal bízta meg, hogy „alteregót” (basonnás) keressen Napoleonnak. Az ügynök, bosszas és szorgos kutatás után talált is. A tökéletes basonnás Francois Eugene Robard gránátos volt. A Verdun melletti származott katonamegőzöltség bizonlított a „kis káplárra”.

További sorsa azonban ismeretlen.

NAPÓLEON TITKA

maradt Ledru ügynök előtt. De csak 1816-ig. Ekkor a „Napoleon basonnása” — ismét balladai magáról, mert egyszerűen eltűnt... XVIII. Lajos rendőrsége nagy izgalmak közepette kerestette, de hiába. Ledru — saját szakállára — „nyomozott” az ügyben és a szálak Szent Ilona szigetére vezettek.

Ledru — emlékirataiban, mert Gazobon innen merítette értesüléseit — bíratkozik egy angol bölgyre, aki Szent Ilona szigetén „nem ismerte fel a császárt”. A derék rendőrgyűnök még azt is megkockáztatta, hogy a Szent Ilonán felbomlott Napoleón tetemén súlyos sebesülések nyomait találták, bolott — Ledru szerint — a császár csak egyszer sebesült meg — a lábán.

A derék Ledru még tovább nyomozott és kutatásai során Veronada is eljutott. Itt bizonyos Petrucci elmondta neki, hogy néhány napig vendéglőt látott valakit, aki „megszólalásig” basonnított a császárra. Az ismeretlen, mielőtt elhagyta Veronad, megkérte Petruccit, hogy ha bármilyen bónus mulva nem térne vissza adjon postára egy Franciaország királyának címzett levelet.

S mivel nem tért vissza, Petrucci elküldte a levelet. Rövid idő múlva egy párizsi úr kereste Petruccit és nagyobb összeget adott neki azzal, hogy felejtse el — az ismeretlen... Gazobon „történet” ezt a bízóridi összehasonlítja a Brácsben felfedezett egyéb adatokkal. Ezek szerint — egy sötét éjszakán — „valaki”

be akart botalni a scbónbrumi parkba. Az őrség ráloitt és halálisan megsebesítette. A halálkő ezeket mondata: „A reichsbadi herceg — király-fiu”...

Az agyonlőtt ismeretlen bolttier a francia követség úrgőrgően elszállította — és az osztrák batósok is igyekeztek fájólt borítani a történetekre...

Eddig tart Ledru nyomán Gazobon „felfedezése”. Tekintettel arra, hogy a Napoleón irodalom ennél külön „csodabogaras” is produkált már, nincs mi csodálkoznunk. Akadt már olyan „tudós”, aki azt próbálta bizonyítani, hogy a császár soha nem élt... Az se mindennapi bolondgomba, hogy Napoleón a „vasdarcos” fia volt.

Gazobon „szencziója” felfedezése rövidesen lomárba kerül, hogy belylev adjon majd valamilyen újabb „leleplezésnek”. S előbb-nutbb az effélékből könyvtárnyi gyűlt majd össze. A „Napoleón titok” pedig tovább él és noha a történetudomány már minden ízében feltárta a korzikai életét, ezután is akadnak Gazobonok. „Szenczióik” talán jók lesznek arra, hogy fellendítsék Szent Ilona szigetének megeszappant idegenforgalmát. (Néhány éve adott hírt a világsajtó arról, hogy a sziget körülbelül 5000 lakója kérté az angol kormányt, hogy telepítsék át őket Ausztráliába, vagy Dél-Afrika-ba, mert a nagy halott emléke és sirja a Ceranium-völgyben, már nem vonzza a jöppőznő turistákat...) (f. d.)

